

Katedra pomocných věd historických a archivnictví

DĚJEPISNÁ OLYMPIÁDA 53. ročník – 2023/2024

propozice

Tematické zaměření ročníku:

„Každodenní život a kulturní kořeny českých zemí (Čechy, Morava, Slezsko). Od Cyrila a Metoděje po Jana Husa.“

Dějepisná olympiáda je jednotná pro celé území České republiky a je organizována ve dvou kategoriích a ve čtyřech soutěžních kolech.

- I. **kategorie** je určena žákům 7. - 9. ročníků základních škol, 2. - 4. ročníků osmiletých gymnázií a 1. a 2. ročníků šestiletých gymnázií;
- II. **kategorie** je určena žákům 1. - 4. ročníků středních škol, 5. - 8. ročníků osmiletých gymnázií a 3. - 6. ročníků šestiletých gymnázií.

Postupová kola, termíny jejich konání:

školní kola	27. 11. -1. 12. 2023	Přesný termín ve stanoveném rozmezí určí škola.	Škola zašle předsedovi okresní komise, případně krajskému koordinátorovi seznam žáků navržených k postupu do okresního kola. Do okresního kola postupuje vždy vítěz a dále úspěšní řešitelé (dosáhli alespoň 60 % z maximálního počtu bodů), a to maximálně 3 z jedné školy (včetně vítěze). Organizátor okresního kola omezí v případě potřeby počet postupujících žáků.
okresní kola	15. - 19. 1. 2024	Přesný termín ve stanoveném rozmezí a postup konání určí příslušné oddělení krajského úřadu (KÚ), resp. organizace jím pověřená po dohodě s okresní komisí DĚO.	Organizátor okresního kola zašle předsedovi krajské komise, případně krajskému koordinátorovi, seznam žáků navržených k postupu do krajského kola. Do krajského kola postupuje vždy vítěz a dále úspěšní řešitelé (dosáhli alespoň 60 % z maximálního počtu bodů). Organizátor krajského kola omezí v případě potřeby počet postupujících žáků.
krajská kola	8. 4. -10. 4. 2024	Přesný termín ve stanoveném rozmezí a postup konání určí KÚ, resp. organizace jím pověřená po dohodě s krajskou komisí DĚO.	Do ústředního kola postupuje z každého krajského kola vždy vítěz a dále nejlepší řešitelé z celé republiky , které vybere porota ústředního kola podle počtu získaných bodů, bez ohledu na zastoupení krajů, a tak, aby celkový počet účastníků ústředního kola nepřesáhl 55 v obou kategoriích dohromady. Řešitelé postupující do celostátního kola musí dosáhnout minimálně 70% z maximálního počtu bodů (a to i v případě vítěze krajského kola).

celostátní kolo	9. - 13. 6. 2024	<p>Organizátor krajského kola zašle nejpozději do 15. 4. 2024 na adresu tajemnice soutěže seznam všech účastníků krajského kola s dosaženým počtem bodů u každého účastníka. Počty soutěžících a hodnocení všech postupových kol.</p> <p>U 5 nejlepších účastníků uveďte:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ NÁZEV A ADRESU ŠKOLY ▪ KONTAKTNÍ ÚDAJE NA SOUTĚŽÍCÍ (e-mail) ▪ KONTAKTNÍ ÚDAJE NA UČITELE, KTERÝ ŽÁKA NA OLYMPIÁDU PŘIPRAVOVAL (e-mail, telefon) <p>Tajemník soutěže zašle vybraným soutěžícím pozvánku s informacemi a pokyny k celostátnímu kolu.</p> <p>Téma písemné práce (pro obě kategorie): Příběh stavby či předmětu každodenní nebo duchovní potřeby (ze sledovaného období) a jeho zasazení do dobových souvislostí</p> <p>Vypracování písemné práce je podmínkou účasti v celostátním kole. Požadavky na písemnou práci naleznete na http://www.talentovani.cz/souteze/dejepisna-olympiada - Informace a aktuality o soutěži. Práci je potřeba zaslat tajemníkovi soutěže v digitální podobě do 29. 5. 2024. Tištěnou práci soutěžící přiveze POVINNĚ až s sebou na celostátní kolo. Obě verze práce musí být totožné.</p>
-----------------	-------------------------	---

Zadání pro jednotlivá kola soutěže budou spolu s řešením zaslána **krajským koordinátorům soutěží** (pracovníci KÚ).

Termíny odeslání soutěžních otázek koordinátorům:

pro školní kola: **20. 11. 2023** (termín zaslání školám 24. 11. 2023)

pro okresní kola: **09. 01. 2024** (termín zaslání školám 11. 01. 2024)

pro krajská kola: **02. 04. 2024** (termín zaslání školám 4. 04. 2024)

Důležité upozornění

Z důvodu regulérnosti soutěže prosíme o dodržení jednotných termínů stanovených v propozicích. V případě opodstatněné změny termínu okresního či krajského kola nahlaste vše tajemníkovi soutěže! Po skončení termínu stanoveného pro dané kolo v propozicích bude **správné řešení zveřejněno na <http://www.talentovani.cz/souteze/dejepisna-olympiada>**. Prosím, **nesdělujte** správné řešení před skončením termínů pro konání jednotlivých kol a **nezveřejňujte je** na webu dříve, než bude vše zveřejněno oficiálně!!

Organizace soutěže

Soutěž je určena zájemcům o historii. Ve všech kolech **řeší soutěžící zadané úkoly samostatně** v časovém rozpětí 90 minut s časovou rezervou na odevzdání. **Utajení textů úloh je nezbytnou podmínkou regulérnosti soutěže**. V průběhu všech kol soutěže není povoleno používat jakékoliv studijní materiály.

Organizátoři jednotlivých postupových kol používají výsledkové listiny jednotné pro celou ČR, které naleznou na webové stránce soutěže.

Elektronickou přihlášku do ústředního kola může vyplnit a zaslat soutěžící, rodič či vyučující, který soutěžícího na soutěž připravoval. Přijetím elektronické přihlášky je soutěžící do ústředního kola olympiády závazně přihlášen.

Organizační pokyny sledujte na <http://www.talentovani.cz/souteze/dejepisna-olympiada> - Informace a aktuality o soutěži.

Kontakty:

Tajemník pro nižší kola soutěže: Mgr. Jindřich Kolda, Ph.D., email: jindrich.kolda@uhk.cz

(zveřejnění propozic, aktualizace webu, komunikace s koordinátory a s porotou, zaslání soutěžních testů a výsledků koordinátorům, výběr výsledkových listin, zveřejnění výsledků kol, dotazy k testům)

Tajemnice pro organizaci celostátního finále DO: Mgr. Martina Bolom-Kotari, Ph.D., email: martina.kotari@uhk.cz (příjem a administrace soutěžních prací, dotazy k ubytování, stravování, programu)

Doporučená studijní literatura

I. kategorie	II. kategorie
<p>Školní kolo</p> <p>Učebnice a dějepisné atlasy pro základní školy a odpovídající ročníky gymnázií, např.: Mandelová, H. a kol., <i>Středověk. Dějepisné atlasy pro základní školy a víceletá gymnázia</i>, Praha: Kartografie,a.s., 2017. Válková, V., <i>Dějepis pro základní školy 7, Středověk a raný novověk</i>, Praha: SPN, 2014. Kol., <i>Dějepis 7, Středověk, počátky novověku</i>, Praha, NNS, 2020. http://monasterium.kub.cz/</p>	<p>Školní kolo</p> <p>Učebnice a dějepisné atlasy pro střední školy, např.: Čornej, P., <i>Dějepis pro gymnázia a střední školy 2 - Středověk a raný novověk</i>, Praha: SPN, 2010. Kol., <i>Starší dějiny pro střední školy 1 - Pravěk, starověk, raný středověk</i>, Brno: Didaktis, 2018. Odpovídající kapitoly. Kol., <i>Starší dějiny pro střední školy 2 - Vrcholný středověk, pozdní středověk, raný novověk</i>, Brno: Didaktis, 2018. Odpovídající kapitoly. Mandelová, H. a kol., <i>Středověk. Dějepisné atlasy pro základní školy a víceletá gymnázia</i>, Praha: Kartografie,a.s., 2017. Pro všechna kola: Kvirenc, J., Kunstová, E., <i>České dějiny do roku 1914. Historie v dokumentech</i>, Liberec: Dialog, 2006, str. 11-66. Kvirenc, J., <i>Evropa do roku 1914. Historie v dokumentech</i>, Liberec: Dialog, 2007, str. 44-104. Herout, J., <i>Slabikář návštěvníka památek</i>, Praha: 1980, str. 11-41 a slovník (pojmy odpovídající sledovanému období). http://monasterium.kub.cz/</p>
<p>I. kategorie</p> <p>Okresní kolo Mandelová, H., <i>Na úsvitu českých dějin</i>. Praha 1993, str. 14-27, 30-31, 34-37, 42-47, 58-63. Bigl, Z., <i>České země za posledních Přemyslovců</i>. Praha 1993, str. 4-8, 14-15, 18-21, 26-35, 42-47, 58-61. Mandelová, H., <i>České země za vlády Lucemburků</i>. Praha 1993, 10-21, 24-35, 38-43, 46-64. https://edu.ceskatelevize.cz/video/9996-cyrlometodejska-misie https://edu.ceskatelevize.cz/video/11625-vytvoreni-svatovaclavskeho-kultu</p> <p>+ literatura z předchozího kola</p>	<p>II. kategorie</p> <p>Okresní kolo Mandelová, H., <i>Na úsvitu českých dějin</i>, Praha: Albatros, 1993. Bígl, Z., <i>České země za posledních Přemyslovců</i>, Praha: Albatros, 1993. Mandelová, H., <i>České země za vlády Lucemburků</i>, Praha: Albatros, 1993. https://edu.ceskatelevize.cz/video/9996-cyrlometodejska-misie https://edu.ceskatelevize.cz/video/11625-vytvoreni-svatovaclavskeho-kultu https://edu.ceskatelevize.cz/video/11489-ostatky-a-relikvie</p> <p>+ literatura z předchozího kola</p>
<p>I. kategorie</p> <p>Krajské kolo</p> <p>Nodl, M, Sommer, P., (eds.), <i>Jeden den ve středověku</i>, Praha: NLN, 2014, kapitoly: Jeden den v Sázavském klášteře, str. 57-88., Jeden den na královském dvoře Václava IV., str. 117-131.</p>	<p>II. kategorie</p> <p>Krajské kolo</p> <p>Nodl, M, Sommer, P., (eds.), <i>Jeden den ve středověku</i>, Praha: NLN, 2014, kapitoly: Dva dny ve městě, a bez úhony; Svatý Havel, stojí za to, jaké bude příští léto, Jeden den v Sázavském klášteře, Jeden středověkého manželství.</p>

<p>Herout, J.. <i>Slabikář návštěvníků památek</i>, Praha 1980, kapitoly: Velkomoravské období, Románský sloh, Gotika a vybrané pojmy: bazilika, empora, fiála, hrad, chór, klenba - gotická, katedrála, klášter, konzola, kružba, krypta, kruchta, opěrný systém, portál, sanktusník</p> <p>https://edu.ceskatelevize.cz/video/451-kosmas-zivot-a-dilo</p> <p>https://edu.ceskatelevize.cz/video/11241-duchovni-zivot-svate-anezky</p> <p>+ literatura z předchozích kol</p>	<p>Sommer, P., Třeštík, D., Žemlička, J. (eds.), <i>Přemyslovci. Budování českého státu</i>, Praha: NLN, 2009, kapitoly: <i>Vyobrazení českých světců, Přemyslovský cyklus ve znojenské rotundě, Rytířská kultura ve 13. století, Písemná kultura přemyslovských Čech.</i></p> <p>Šmahel, F., Bobková, L., <i>Lucemburkové. Česká koruna uprostřed Evropy</i>, Praha: NLN, 2012, kapitoly: <i>Církevní politika Karla IV., Vita Čaroli, Katedrála, Votivní obraz Jana Očka z Vlašimi, Židé v českých zemích za panování Lucemburků.</i></p> <p>https://lms.historylab.cz/katalog/cviceni/jak-zobrazovali-svet</p> <p>https://edu.ceskatelevize.cz/video/451-kosmas-zivot-a-dilo</p> <p>https://edu.ceskatelevize.cz/video/11241-duchovni-zivot-svate-anezky</p> <p>+ literatura z předchozího kola</p>
<p>I. kategorie</p>	<p>II. kategorie</p>
<p>Celostátní kolo</p> <p>Edd. Sommer P., Třeštík D., Žemlička J., <i>Přemyslovci: budování českého státu</i>, Praha: NLN 2009. Kapitoly: Přemyslovský mýtus a první čeští světci, s. 149-163, Cesta ke křesťanské společnosti, s. 240-272, Druhá vlna christianizace české společnosti, s. 398-418.</p> <p>Edd. Šmahel F., Bobková L., <i>Lucemburkové. Česká koruna uprostřed Evropy</i>, Praha: NLN 2012. Kapitoly: Korunovace a český korunovační řád Karla IV., s. 203-208, Turnaje a dvorské slavnost, s. 219-225, Umělecká výzdoba hradu Karlštejna, s. 514 – 525, Klášter na Slovanech, s. 585-588, Votivní obraz Jana Očka z Vlašimi, s. 590-593, Židé v českých zemích za panování Lucemburků, s. 679-688.</p> <p>Edd. Cermanová P., Novotný R., Soukup P., <i>Husitské století</i>, Praha: NLN 2014. Kapitoly: Jan Hus, s. 53-71.</p> <p>SLAVNÉ DNY</p> <p>https://www.slavne-dny.cz/episode/10024211/velky-patek-den-ukrizovani-jezise-krista</p>	<p>Celostátní kolo</p> <p>Velké dějiny zemí Koruny české. Tematická řada, Školství a vzdělanost. Paseka, Praha 2020. - jen Hlava první, str. 11-57.</p> <p>Sommer, P., Třeštík, D., Žemlička, J. (eds.), <i>Přemyslovci. Budování českého státu</i>, Praha:NLN, 2009, kapitoly: <i>Nejstarší kláštery Čech a Moravy, Pražské románské domy, Kolonizace, Dvorská kultura a počátky národních literatur.</i></p> <p>Šmahel, F., Bobková, L., <i>Lucemburkové. Česká koruna uprostřed Evropy</i>, Praha: NLN, 2012, kapitoly: <i>Relikvie, relikviáře a královské insignie, Umělecká výzdoba hradu Karlštejna, Klášter Na Slovanech - Emauzy, Rodová pověst Lucemburků o víle Meluzíně.</i></p> <p>https://edu.ceskatelevize.cz/video/860-karlstejn-a-kaple-sv-krize</p> <p>https://edu.ceskatelevize.cz/video/9297-zidovske-pogromy-a-ghetta</p> <p>https://edu.ceskatelevize.cz/video/4109-kostnicky-koncil-a-upaleni-jana-husa</p> <p>+ literatura z předchozích kol</p> <p>Tipy navíc: YouTube přednášky Martina C. Putny - České duchovní dějiny II-XIII</p>

https://www.slavne-dny.cz/episode/10007350/den-kdy-byla-zavrazdena-svata-ludmila-15-zari	Historie.cs, Cyril a Metoděj: https://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/213452801400019/
https://www.slavne-dny.cz/episode/627474/den-kdy-byla-svatorecena-anezka-ceska-12-listopad	Historie.cs, Svatá Ludmila – babička a vládkyně: https://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/221411058220008/
https://www.slavne-dny.cz/episode/10020446/den-kdy-zapadni-svet-slavi-narozeni-jezise-krista-25-prosinec	Historie.cs, Nejznámější bratrovražda v Čechách: https://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/214452801400033/
+ literatura z předchozích kol	Historie.cs, Hus a Zikmund: https://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/215452801400022/
	Přepište dějiny: Dějepis podle Landy https://prepistedejiny.cz/2021/01/13/dejepis-podle-landy/

Adresář krajských garantů Dějepisné olympiády ve školním roce 2023/2024

<i>Kraj</i>	Krajský úřad - pověřená osoba *	kontaktní osoba pro krajská kola
PRAHA	Tereza Majorová , Magistrát hl. m. Prahy. Odb. sportu a volného času, odd. volného času. Jungmannova 35/29, 110 00 Praha 1, tel. 236 005 955 tereza.majorova@praha.eu	
STŘEDOČESKÝ	Bc. Petr Hoskovec , KÚ Odb. školství, Odd.mládeže a sportu, Zborovská 11, 150 21 Praha 5 tel: 257 280 263 hoskovecp@kr-s.cz	Bc. Petr Hoskovec , KÚ Odb. školství, Odd.mládeže a sportu Zborovská 11, 150 21 Praha 5 tel: 257 280 263 hoskovecp@kr-s.cz
ÚSTECKÝ	Bc. Pavel Kucler , KÚ Odb. školství, mládeže a tělovýchovy Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem tel: 475 657 969, 777 499 821 kucler.p@kr-ustecky.cz	Bc. Petra Mecalová DDM Ústí nad Labem Velká Hradební 19, 400 01, Ústí nad Labem tel: 475 210 861, 603 851 713 predskolni@ddmul.cz
LIBERECKÝ	Ing. Eva Hodbod'ová , KÚ, Odb. školství, mládeže a tělovýchovy U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2 tel.: 485 226 635, 739 541 550 eva.hodbodova@kraj-lbc.cz	
PLZEŇSKÝ	Mgr. Ludmila Novotná , KÚ, Odb. školství, mládeže a sportu Škroupova 18, 306 18 Plzeň tel.: 377 195 373 ludmila.novotna@plzensky-kraj.cz	
KARLOVARSKÝ	Bc. Lenka Butašová –KÚ, Odb. školství, mládeže a tělovýchovy Závodní 353/88, 360 21 Karlovy Vary tel.: 354 222 476, mob.: 601 214 150 lenka.butasova@kr-karlovarsky.cz	

JIHOČESKÝ	Jiří Anděl , KÚ, Odb. školství, mládeže a tělovýchovy, odd. mládeže, tělovýchovy a sportu, U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice; pracoviště ul. B. Němcové 49/3, 370 76 ČB tel.: 386 720 933 andel@kraj-jihocesky.cz	
VYSOČINA	Ing. Karolína Smetanová , KÚ Odb. školství, mládeže a sportu Odd. mládeže a sportu Jihlava, Věžní 28, kancelář číslo 108 tel.: 564 602 942 Smetanova.K@kr-vysocina.cz	

KRÁLOVÉ- HRADECKÝ	Mgr. Iva Polednová , KÚ, Odb. školství, Odd. primárního a zájmového vzdělávání Pivovarské nám. 1245 500 03 Hradec Králové tel.: 495 817 771, mob.: 702 175 793 ipolednova@kr-kralovehradecky.cz	Mgr. Dana Beráková , Královéhradecký krajský institut pro vzdělávání a inovace . školské zařízení pro DVPP a středisko služeb školám, p.o., Hradec Králové, Štefánikova 566, 500 11 Hradec Králové, tel.: 725 059 837 berakova@cvkhk.cz
PARDUBICKÝ	Mgr. Lenka Havelková , KÚ, Odb. školství a kultury Odd. organizační a vzdělávání Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice tel.: 466 026 215 lenka.havelkova@pardubickykraj.cz	Mgr. Ivona Syrová , CCV Pardubice, tel.: 601 504 418 souteze@ccvpardubice.cz
JIHOMORAVSKÝ	Bc. Jana Toningr Konečná , KÚ, Odb. školství, odd. prevence a volnočasových aktivit, Žerotínovo nám. 3, pracoviště: Cejl 73; 601 82 Brno tel.: 541 658 306 toninger.jana@kr-jihomoravsky.cz	Mgr. Zdeňka Antonovičová , SVČ Lužánky, ved. odd. Soutěže a práce s talenty, Lidická 50, 658 12 Brno, detašované pracoviště Solniční 12, tel: 723 368 276 zdenka@luzanky.cz
ZLÍNSKÝ	Mgr. Radim Sukop , KÚ, Odb. školství, mládeže a sportu, odd. mládeže, sportu a rozvoje lidských zdrojů, Tř. T. Bati 21, 761 90 Zlín tel.: 577 043 744 radim.sukop@kr-zlinsky.cz	PhDr. Pavel Kočí kocip@email.cz
OLOMOUCKÝ	Mgr. et Mgr. Jitka Pavlíková , KÚ, Oddělení krajského vzdělávání, Odbor školství a mládeže Jeremenkova 40 b, 779 11 Olomouc tel.: +420 585 508 553 j.pavlikova@olkraj.cz	
MORAVSKOSLEZSKÝ	Mgr. František Pokluda , KÚ, pověřen vedením oddělení mládeže a sportu, Odbor školství, mládeže a sportu 28. října 117, 702 18 Ostrava 2 tel.: 595 622 420 frantisek.pokluda@msk.cz	Mgr. Robert Novotný Základní škola a mateřská škola Mitušova 8/1115 700 30 Ostrava – Hrabůvka tel.: 724 059 338 novotny@zsmitusova16.cz

* V případě nejasností s organizací školních, okresních, příp. krajských kol se obračejte na osobu pověřenou organizací soutěží v daném kraj